

Jegyzetek

- 1 Székelykáposztához hasonló lengyel étel. (Itt és a továbbiakban a fordító jegyzete.)
- 2 Kúp alakú mesterséges domb Krakóban.
- 3 *Az Ősöket valójában* Adam Mickiewicz (1798–1855) írta, és nem regény, hanem drámai költemény; *Cogito úr* – Zbigniew Herbert (1924–1998) verseskötetének a címe.
- 4 Antoni Słonimski (1895–1976), költő, szatirikus.
- 5 Majka Jeżowska (1960), énekesnő; gyerekdalokat is énekel.
- 6 Agnieszka Osiecka (1936–1997), legendás dalszövegíró.
- 7 A lengyel hadsereg jelmondata.
- 8 A korábban említett „Szpilka” nevű étterem mellett található Varsóban.
- 9 Michał Witkowski (1975) magyarul *Kéjpart* címmel megjelent, homoszexuális témájú regényéről van szó.
- 10 Lengyelben a torony szó nőnemű.
- 11 Agora SA (Zrt) – az egyik legnagyobb lengyel médiacég.
- 12 Barbara Skarga (1919–2009), filozófus.
- 13 Jan Twardowski (1915–2006) költő. A „twardy” szó lengyelül keményet jelent.
- 14 Mickiewicz *Ősök* című drámájának monológja a „Nagy Improvizáció”.
- 15 Károlyi Amy fordítása.
- 16 Paolo Coelho: *A fény barcosának kézikönyve* (Nagy Viktória fordítása).
- 17 Utalás Andrzej Wajda két, második világháború idején játszódó filmjére (*Lotna, Csatorna*).

- 18 Juliusz Słowacki (1909–1949) *Balladyna* c. fantasztikus drámájának címszereplője, parasztlány. Goplana tavi nimfa szerelmes Grabiecbbe, Balladyna szerelmébe, és féltékenységből összezavarja az emberek sorsát. Balladynáék házához küldi a gazdag Kirkor herceget, azt remélve, hogy a herceg beleszeret Balladynába, és elviszi a háztól, Grabiec pedig az övé lehet. Kirkor azonban nem tud választani Balladyna és húga, Alina között. A nővérek versenyeznek: aki előbb összegyűjt egy korsó málnát, azé lesz Kirkor. Az alul maradt Balladyna leszúrja hűgát; a gyilkosság egyetlen tanúját, Grabiecot Goplana szomorúfűzzé változtatja. Balladyna szövevényes fondorlatok, újabb gyilkosságok és anyja megtagadása árán kis híján megkaparintja a királyi trónt. Ekkor azonban Isten villámcsapás formájában teljesíti a halálos ítéletet, amit maga Balladyna mondott ki áldozatai gyilkosára.
- 19 Słowacki Genfben írta a *Balladynát*.
- 20 Vö. *Biblia*, 1. Kor. 13.1
- 21 Alfred Tarski (1901–1983), lengyel-amerikai matematikus, logikus.
- 22 Részlet Wiktor Woroszyłski (1927–1996) *Zagłada gatunków* (Fajok pusztulása) c. verséből.
- 23 Jańcio Wodnik: népszerű lengyel film címszereplője; Maryla Rodowicz (1945), lengyel popénekesnő.
- 24 Lengyel divattervező.
- 25 A grünwaldi csatában (1410) a lengyel–litván hadak győzelmet arattak a Német Lovagrend fölött; számos 20. századi és mai patrióta szervezet nevében utalnak rá.
- 26 Félsgiget Gdańskban; német megtámadása a második világháború szimbolikus kezdete.
- 27 Hivatalos neve: Fény-Élet Mozgalom; a római katolikus egyház megújítását tűzte ki célul.

- 28 *Biblia*, Én 1,15-17 (Károli Gáspár fordítása).
- 29 Erika Steinbach (1943), német politikus, a II. világháború után Lengyelországból elűzött németek képviselője.
- 30 Jacek Łaszczok (1966) popénekes művészneve.
- 31 Idézet Juliusz Słowacki (lásd: 18. jegyzet) *Lilla Weneda* c. drámájából.
- 32 *Biblia*, Én 1,2-3 (Károli Gáspár fordítása).
- 33 Agnieszka Osiecka (1936–1997), kultikus költő, dalszövegíró.
- 34 Idézet Tymoteusz Karpowicz (1921–2005) *mitość* (szerelem) c. verséből.
- 35 Az erők ura (görög); Krisztus ikonografikus ábrázolása.
- 36 Kalina Jędrusik (1930–1991), színésznő.
- 37 Antoni Gucwiński (1932), évtizedekig a wrocławai állatkert igazgatója, feleségével Hanna Gucwińskával (1932) számos népszerűsítő tévéműsort forgattak. 2011-ben elítélték állatkínzásért.
- 38 Idézet Mikołaj Sęp-Szarzyński(1550 k.–1581 k.) *Pieśń II* (II. ének) c. verséből.
- 39 Idézet Wisława Szymborska (1923–2012) *Wszelki wypadek* (Minden eset) c. verséből.